

2023 році, тобто на освіту заклали на 2024 рік – 171,2 млрд грн, з них 148,8 млрд грн – загальний фонд Міністерства освіти і науки України. Отже, вдасться збільшити фінансування за багатьма сферами, а саме: запланувати кошти на облаштування укриттів, друк підручників, забезпечення Нової української школи, створення навчально-практичних центрів сучасної професійної освіти тощо [4].

Сьогодні перед Україною постає безліч викликів, які необхідно подолати. Зокрема, потрібно створити умови для здобуття освіти в умовах війни та вимушеної міграції, досі

наявного впливу корупції, з одного боку, та забезпечити євроінтеграційні процеси, врахувати тенденції глобалізації – з іншого. Усе це зумовлює гостру потребу в пошуку нових підходів до розвитку освіти і науки, що мають відповідати на всі запити сучасності й майбутнього, задовольняти потреби українців [5].

Фінансове забезпечення освіти в Україні є недостатнім, і органам державної влади потрібно переглянути ефективність використання бюджетних коштів у цій сфері, а також необхідно шукати нові джерела фінансування для стимулювання її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Національна доктрина розвитку освіти № 347/2002 від 17.04.2002 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення: 28.03.2024).
2. Видатки на освіту. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/the-reform-of-education> (дата звернення: 28.03.2024).
3. Державний веб-портал бюджету для громадян. Міністерство фінансів України. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 29.03.2024).
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/overview-340> (дата звернення: 28.03.2024).
5. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva_konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf (дата звернення: 28.03.2024).

СТРАТЕГІЇ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

**Головай Н.М., к.е.н., доцент,
Вінницький навчально-науковий
інститут економіки ЗУНУ**

Податкове планування є повинен розглядатися на етапі критично важливим для всіх заснування підприємства або при підприємств, без винятку сфери їх плануванні нових бізнес-ініціатив. бізнесу або розміру. Цей процес Правильно реалізована податкова

стратегія може відчутно вплинути на ефективність господарських процесів. Це не тільки сприяє підвищенню рентабельності діяльності підприємства та швидкому поверненню інвестиційних вкладень, але й відіграє ключову роль у розширенні бізнесу, у тому числі в асортиментному розмаїтті та освоєнні нових ринків.

На основі аналізу низки наукових праць з оподаткування, В. Я. Оліховський виокремлює чотири основні моделі поведінки платників податків: ухилення від сплати податків (tax evasion); обхід податків (tax avoidance); податкове планування (tax planning); нормативний метод (standard method) [1].

Ухилення від сплати податків, відоме також як tax evasion, включає в себе ряд незаконних дій для зниження податкового навантаження. Ці дії охоплюють: неправомірне використання податкових пільг, затримки або відмови у сплаті належних податків, умисне приховування або заниження доходів, а також ненадання або запізнення з наданням документів, які необхідні для точного обчислення та своєчасної сплати податків. Усі ці дії призводять до незаконного зниження податкових зобов'язань.

Стаття 212 Кримінального кодексу України встановлює кримінальну відповідальність за умисне ухилення від сплати податків та обов'язкових платежів [2]. Термін «ухилення від сплати податків» в Україні використовується не тільки у контексті кримінальних справ, але й охоплює більшість видів податкових правопорушень, які передбачають будь-які протиправні дії або

бездіяльність платників податків, податкових агентів, їх посадових осіб, а також посадових осіб податкових органів, що призводять до порушення вимог податкового законодавства. За такі дії передбачена відповідальність, яка може бути фінансовою, адміністративною або кримінальною.

Обхід податків, відомий також як tax avoidance, включає використання як законних, так і незаконних методів для зменшення податкових зобов'язань. Законні методи часто базуються на недосконалостях або лазівках у податковому законодавстві, які можуть бути навмисно створені для певних категорій платників податків. Незаконні ж методи включають застосування обманних або маніпулятивних прийомів з метою уникнення податкових зобов'язань.

Податкове планування (tax planning) є законним методом мінімізації податкових зобов'язань. Цей процес включає в себе застосування різноманітних законних інструментів, методів та стратегій, включаючи використання прогалин у законодавстві, щоб знизити загальне податкове навантаження. Податкове планування виходить з того, що кожному платнику податків гарантоване право на використання всіх можливих законних способів для оптимізації своїх податкових платежів.

Нормативний метод (standard method) полягає у сплаті податків юридичними та фізичними особами відповідно до вимог законодавства. Платники податків не шукають альтернативні варіанти або способи зменшення податкового навантаження, а замість цього дотримуються установлених податкових ставок та правил без будь-яких відступів. Цей

підхід відображає пряме та незмінне дотримання податкових законів.

З чотирьох моделей поведінки платників податків, перші три – ухилення від сплати податків, незаконний обхід податків та податкове планування – забезпечують можливості для зниження податкових платежів. Однак, перші дві моделі, ухилення від сплати податків і незаконний обхід податків, є протиправними та можуть призвести до фінансових, адміністративних або кримінальних санкцій. У той же час, податкове планування являє собою законний спосіб зменшення податкових зобов'язань без порушення законодавчих норм.

На практиці визначення межі між законним податковим плануванням та ухиленням від сплати податків часто виявляється неоднозначним завдяки складнощам інтерпретації. Щоб кваліфікувати несплату податків як

навмисне ухилення, необхідно під час досудового розслідування довести наявність прямого умислу у відповідальній особи уникнути оподаткування. В умовах чинного податкового законодавства, яке часто містить неоднозначності та складнощі, це стає викликом, оскільки дуже важко чітко диференціювати дії між ненавмисною помилкою і свідомим умислом уникнути податкових зобов'язань.

Виходячи з вищезазначеного, податкове планування можна визначити як комплексну стратегію, яку використовують підприємства чи індивідуальні підприємці. Ця стратегія спрямована на ефективне використання можливостей, які надає чинне податкове законодавство з метою збільшення чистого прибутку, що залишається в розпорядженні платника податків після вирахування всіх податкових зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р., №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 17.03.2024).
2. Оліховський В. Я. Теоретичні аспекти податкового планування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. №722. С. 177-181.

ІННОВАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Замай О.О., аспірант,
*Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Київ, Україна*

Концепція сталого розвитку є панівною у системі управління підприємствами у країнах із розвинутою економікою. Світова спільнота виробила міжнародні норми

та стандарти в області екології та сталого розвитку.

Вугледобувна галузь є важливим постачальником енергоносіїв та коксівного вугілля, проте її